

Časopis „Poslovne studije“, 2014, 11-12:
Rad primljen: 10.03.2014.
Rad odobren: 27.03.2014

UDK 658.715.2
DOI: 10.7251/POS1412551M
Stručni rad

Mehmedović mr Jasmin¹

KONKURENTSKI ZAHTJEV ZA DOSTAVLJANJE PONUDA

Rezime: *U ovom radu najveća pažnja je posvećena članu 46. Zakona o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini koji je naslovljen kao “Konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda”, ali i drugim odredbama zakonskih i podzakonskih akata koji su primjenjivi za ovu vrstu postupka nabavke. Za postupke javnih nabavki možemo generalno reći kako su strogo formalni, jer ugovorni organi, ali i ponuđači moraju strogo voditi računa o svim zahtjevima koji su Zakonom o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini, kao i podzakonskim aktima propisani. Propisana forma, iako na prvi pogled otežava provođenje niza postupaka nije slučajna, nego je prvenstveno uspostavljena u cilju jednakog tretmana svih učesnika. Tako i uspjeh jedne nabavke putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda zavisi od mnogo faktora koje treba ispoštovati u samom postupku, a na koje će autor pokušati ukazati u ovom radu.*

Ključne riječi: *javne nabavke, konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda, ugovorni organi, ponuđač, žalba.*

JEL klasifikacija: *K2.*

¹ Magistar prava, Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH (IDDEEA), Petra Kočića 61, Banja Luka, e-mail: jasmin_pr80@yahoo.com.

UVOD

Javne nabavke u Bosni i Hercegovini uređene su prvenstveno Zakonom o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10 i 87/13), kao procesnim zakonom *lex specialis*. Pored navedenog zakona, ugovorni organi² u provođenju jednog postupka javne nabavke primjenjuju i podzakonske akte kojima se dodatno razrađuju odredbe važećeg Zakona o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini. Upravo konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda, koji je predmet ovog rada, predstavlja jedan od ukupno sedam postupaka iz Zakona o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu ZJN BiH), odnosno jedan od ukupno dva postupka iz Poglavlja III ZJN BiH (postupci dodjele ugovora ispod domaćih vrijednosnih razreda). Putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda ugovorni organ mogu vršiti nabavku roba, usluga i radova. Statistički podaci ukazuju na činjenicu kako je ova vrsta postupka veoma zastupljena kako zbog određenog krajnjeg limita vrijednosti nabavke, “povoljnijih” uslova za provođenje kao i primjenjivih zakonskih rokova. No, s druge strane ugovorni organi koji provode postupak javne nabavke putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda također moraju ispoštovati opšte principe koji se odnose na proces javne nabavke iz Poglavlja I ZJN BiH kao što su racionalna potrošnja, transparentnost, jednak tretman i nediskriminacija.

1. NAČIN PODJELE POSTUPAKA IZ ZJN BiH

Na prvom mjestu postavlja se pitanje na koji način je izvršena podjela postupaka iz ZJN BiH (Poglavlje II i III)? U davanju odgovora na ovo pitanje poći ćemo od člana 6. stav (5). ZJN BiH kojim je precizirano kako vrijed-

² Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine je donijelo, na osnovu člana 3. stav (5) i člana 54. stav (1) Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, Listu ugovornih organa koji su obavezni primjenjivati Zakon o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, a ista je objavljena u „Službenom glasniku BiH“ broj 03/05 i 86/06.

nost ugovora o javnoj nabavci predstavlja ukupnu vrijednost, bez uključenog iznosa pripadajućih indirektnih poreza, koju plaća ugovorni organ za predmet ugovora. Naravno, napominjemo da ugovornim organima nije dozvoljeno da dijele predmete ugovora sa namjerom da izbjegavaju na taj način primjenu postupaka utvrđenih zakonom. ZJN BiH je vrijednosne razrede podijelio na:

1. primarne tj. domaće vrijednosne razrede, i
2. međunarodne vrijednosne razrede.

Primarni, tj. domaći vrijednosni razred primjenjuju se kada je vrijednost ugovora jednaka ili veća od 50.000,00 KM u slučaju roba i usluga, ili 80.000,00 KM u slučaju radova. Tada ugovorni organi primjenjuju Pravila utvrđena u Poglavlju II ZJN BiH. Ukoliko je vrijednost ugovora niža od 50.000,00 KM, u slučaju roba i usluga, ili 80.000,00 KM u slučaju radova, i tada se radi o domaćem vrijednosnom razredu, s tim da u tom slučaju ugovorni organ primjenjuje Pravila utvrđena u Poglavlju III ZJN BiH.

Pri tome su postupci iz Poglavlja II: otvoreni postupak, ograničeni postupak s pretkvalifikacijom, pregovarački postupak s objavljivanjem obavještenja o nabavci, pregovarački postupak bez objavljivanja obavještenja o nabavci, konkurs za izradu idejnog rješenja, dok su postupci iz Poglavlja III *konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda* i direktni sporazum za slučaj da je riječ o ugovoru za nabavku roba, usluga ili radova čiju je vrijednost ugovorni organ procjenio na iznos jednak ili manji od 6.000,00 KM.

2. OBILJEŽJA KONKURENTSKOG ZAHTJEVA ZA DOSTAVLJANJE PONUDA

Najveći broj odredbi koje regulišu postupak provođenja javne nabavke putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda, kao posebnoj vrsti postupka iz poglavlja III, sadržan je u članu 46. ZJN BiH. Konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda je karakterističan po tome što ugovorni organ, radi dodjeljivanja konkretnog ugovora, upućuje zahtjev za dostav-

ljanje ponuda za snabdijevanje robama, uslugama ili radovima određenom broju dobavljača, davalaca usluga ili izvođača radova, pri čemu taj broj ne može biti manji od tri. U praksi je moguća, pa i relativno česta situacija, da jedna nabavka kao svoj predmet obuhvata istovremeno kao svojevrsnu kombinaciju robe sa uslugama, ili radovima, odnosno drugu sličnu kombinaciju. U tom slučaju se postavlja pitanje kako postupiti s obzirom da se nabavka može označiti samo kao nabavka roba, usluga ili radova, a ne kao kombinacija? Mišljenja smo da u navedenom slučaju ugovorni organ mora poći od činjenice, realno postavljene, šta je veće po vrijednosti, te to postaviti kao predmet nabavke, a kasnije naravno i ugovora. To znači, da ako je najveća vrijednost roba predmet nabavke je roba i sl. No vratimo se sada na slanje konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda ponuđačima. Ugovorni organi imaju obavezu da konkurentske zahtjeve za dostavljanje ponuda na tri adrese pošalju istovremeno svim dobavljačima. Koji će to dobavljači biti zavisi od pravila samog ugovornog organa i stanja na tržištu. Dodatna mogućnost data ugovornim organima je da objave i odgovarajuće obavještenje u Službenom glasniku BiH. S tim u vezi, jedna od dilema koja se stavlja pred ugovorne organe prilikom provođenja ove vrste postupka, jeste i da li je ugovorni organ obavezan uputiti konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda na najmanje tri adrese, ukoliko je dodatno objavio obavještenje u "Službenom glasniku BiH".

Odgovor na ovo pitanje glasi: osnovni zahtjev za ovu vrstu postupka jeste da se obavezno uputi konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda na najmanje tri adrese, a da se obavještenje u "Službenom glasniku BiH" može dodatno objaviti. Dakle, ugovorni organ može dodatno objaviti odgovarajuće obavještenje u Službenom glasniku BiH, ali i ne mora. Radi se o opciji, a ne obvezi. U slučaju dodatnog obavještena ugovorni organ je u prednosti jer u tom slučaju, na osnovu pristigle samo jedne odgovarajuće ponude, može dodijeliti ugovor. S druge strane, objava u "Službenom glasniku BiH" će svakako doprinijeti većoj zainteresovanosti prisutnih ponuđača na tržištu. Takođe, ugovornom organu nije zabranjeno da objavi obavještenje i na drugom mjestu³, ali i u tom slučaju se zahtijeva da ima

3 Npr. IDDEEA ima praksu već od 2011. godine da na svojoj web stranici objavljuje kratka obavještenja o nabavkama koje su u toku.

najmanje tri odgovarajuće ponude. Pri provođenju konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda sa opcijom dodatnog objavljivanja obavještenja u Službenom glasniku BiH potrebno je imati na umu i da ugovorni organ konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda, radi poštovanja principa jednakog tretmana, šalje i onim dobavljačima koji su na osnovu saznanja iz objavljenog dodatnog obavještenja poslali zahtjev da im se tenderska dokumentacija dostavi. Što se tiče sadržaja konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda isti mora da sadrži adekvatne i dovoljne informacije na osnovu kojih zainteresovani dobavljači mogu pripremiti svoje ponude na stvarno konkurentskoj osnovi. Navedeno znači da i u ovom postupku tenderska dokumentacija, kao i u drugim postupcima mora biti jasna i razumljiva. U suprotnom će izostati očekivani rezultat kod ugovornih organa, bilo u vidu dostavljanja nekvalitetnih ponuda, bilo izostankom dovoljnog/očekivanog broja ponuda i sl. S tim u vezi, sam konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda bi morao sadržavati najmanje sljedeće informacije:

- Vremenski rok za primanje ponuda,
- Mjesto dostavljanja ponuda,
- Zahtijevane kvalifikacione uslove,
- Dovoljno adekvatnih informacija za dobavljače u cilju pripremanja odgovarajućih ponuda.

Zahtjevi moraju biti jasno specificirani kako bi dobavljači mogli pripremiti kvalitetne ponude. To drugim riječima znači da dobavljači moraju u zahtjevu imati specificirane podatke u vidu tehničkih karakteristika predmeta nabavke, kvaliteta, količine, estetskih i funkcionalnih zahtjeva, podataka u vezi sa vremenom, mjestom i rokovima isporuke i sl. Upravo Uputstvo o primjeni i korištenju modela standardne tenderske dokumentacije za postupke javne nabavke za robe, usluge i radove, objavljeno u "Službenom glasniku BiH" broj 56/07, u članu 1 propisuje da su ugovorni organi obavezni prilikom izrade tenderske dokumentacije koristiti modele standardne tenderske dokumentacije koji čine sastavni dio Uputstva. Sastavni dio modela standardne tenderske dokumentacije čini i model konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda (Anex IV), te je ugovorni organ dužan ko-

ristiti isti na način da model prilagodi za svaku konkretnu javnu nabavku. Može se reći kako model standardne tenderske dokumentacije predstavlja putokaz ugovornom organu prilikom pripremanja poziva prema ponuđačima u konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda. Ugovorni organi dužni su primjenjivati modele standardne tenderske dokumentacije u svim postupcima javne nabavke, a modeli standardne tenderske dokumentacije su dostupni za ugovorne organe na web strani Agencije za javne nabavke, i to bez naknade. Modeli standardne tenderske dokumentacije, pored informacija koje moraju biti sastavni dio svakog konkretnog tenderskog dokumenta, sadrži i informacije koje su date kao opcije, za koje ugovorni organ, u skladu s predmetom nabavke odlučuje da li će ih uvrstiti u tenderski dokument, zahtijevajući od ponuđača da ispunjavaju jasno postavljene uslove, što se dokazuje isto tako jasno preciziranim dokazima, a tiču se njihove lične situacije, sposobnosti obavljanja profesionalne djelatnosti, ekonomske i finansijske podobnosti ili tehničke i profesionalne sposobnosti. Naravno, pri tome ugovorni organi moraju poštovati odredbe ZJN BiH i podzakonskih akata, a naročito principe jednakog tretmana i nediskriminacije.

Ugovorni organ dužan je u standardnu tendersku dokumentaciju uključiti nacrt ugovora ili osnovne elemente sa uslovima za konkretnu nabavku, vodeći pri tome računa da nacrt ugovora, odnosno elementi iz standardne tenderske dokumentacije, koji će činiti ugovor, budu u skladu sa sa propisima koji uređuju obligaciono-pravne odnose u Bosni i Hercegovini. U tenderskoj dokumentaciji svi elementi moraju biti jasno definisani, bez dvosmislenih mogućnosti, sa jasnim i određenim uputama za dobavljače, uz obavezno poštivanje principa iz člana 1. ZJN BiH. Dakle, jednom rječju u tenderskoj dokumentaciji (tj. konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda) ugovorni organ je dužan dati svim ponuđačima potpune informacije o uslovima ugovora i postupcima dodjele ugovora, koji su ponuđačima dovoljni da pripreme svoje ponude na stvarno konkurentskoj osnovi. Kao korektivnu mjeru za slučaj da ugovorni organ nije precizirao na jasan i nedvosmislen način neki dio tenderske dokumentacije ZJN BiH pruža mogućnost svakom ponuđaču da u pisanoj formi od ugovornog organa zatraži pojašnjenje tenderske dokumentacije blagovremeno, prije isteka

roka za podnošenje ponuda, a ugovorni organi imaju obavezu da odgovor sačine takođe pismeno i da isti dostave svim ponuđačima, dakle ne samo onome koji je zatražio pojašnjenje, nego i ostalima koji su preuzeli tendersku dokumentaciju. Još jedna specifičnost ove vrste postupka ogleda se u činjenici da rokovi, za razliku iz postupaka iz Poglavlja II ZJN BiH, nisu zakonom jasno, odnosno, striktno definisani, pa se prepušta na volju ugovornim organima da odrede iste. Tako npr. rok za dostavljanje ponuda u ovom postupku treba da predstavlja razuman rok, koji će prvenstveno zavisiti od predmeta nabavke, većine nabavke, obima tražene kvalifikacione dokumentacije koju treba da dostave ugovorni organi itd. Rok za dostavljanje ponuda u svakom slučaju računat će se od dana objavljivanja dodatnog obavještenja o javnoj nabavci u "Službenom glasniku BiH", ako ga je bilo, odnosno od dana upućivanja konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda na najmanje tri adrese. U svakom slučaju rokovi moraju biti dovoljni da dobavljač kome je upućen konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda ima dovoljno vremena da sačini i dostavi kvalitetnu ponudu.

ZJN BiH u članu 34 definiše dva kriterija za dodjelu ugovora: kriterij najniže cijene tehnički zadovoljavajuće ponude i kriterij ekonomski najpovoljnije ponude. Međutim, kada je u pitanju konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda ZJN BiH je izričit, dodjela ugovora se zasniva isključivo na kriteriju najniže cijene tehnički zadovoljavajuće ponude. Navedeno je i razumljivo, s obzirom na vrstu postupka i zakonom utvrđene vrijednosti za dodjelu ugovora putem ovog postupka. Kriterij najniže cijene tehnički zadovoljavajuće ponude je svakako lakši za primjenu za ugovorne organe, naročito u dijelu evaluacije ponuda, izbjegavanja utvrđivanja podkriterija, složenih bodovnih formula itd. Kako se kod ovog kriterija ocjena i poređenje ponude vrši isključivo na osnovu najniže cijene, samim tim odluka ugovornog organa je jasna i lako objašnjiva. Međutim, uzimajući u obzir činjenicu da je najniža cijena kriterij za dodjelu ugovora, ugovorni organi moraju obratiti posebnu pažnju prilikom opisa potrebnih, odnosno minimalnih karakteristika predmeta nabavke, kao i sva relevantna ograničenja, kako bi se osigurao zadovoljavajući odnosno prihvatljivi kvalitet, funkcionalnost, troškovi eksploatacije, vrijeme isporuke, uslovi plaćanja i sl., te

da su svi prihvatljivi/izvodljivi za ugovorni organ. Upravo kada ugovorni organ, uspije da pruži opis nabavke na zadovoljavajući i nediskriminirajući način, izbor na temelju cijene je jednostavniji i transparentniji, i ujedno predstavlja najobjektivni način evaluacije ponuda.

U vezi sa kriterijem najniže cijene tehnički zadovoljavajuće ponude bitno je naglasiti da prilikom primjene ovog kriterija ugovorni organi ne mogu izabrati opciju prihvatanja dostavljanja alternativnih ponuda. Pod alternativnom ponudom se podrazumijeva ponuda koja, po mišljenju ponuđača, pruža zadovoljavajuće rješenje potreba ugovornog organa, kako su one opisane u tenderskoj dokumentaciji, ali ih zadovoljava na alternativan način i time odstupa od tehničkih specifikacija navedenih u tenderskoj dokumentaciji. Tako bi se postigao isti rezultat, ali bi se koristile metode drugačije od onih koje je ugovorni organ predviđao. Drugim riječima ugovorni organ može dozvoliti alternativne ponude samo kada je kriterij za dodjelu ugovora "ekonomski najpovoljnija ponuda".

Zatim, stav 4. u članu 46. ZJN BiH određuje da dobavljač, pružalac usluga ili izvođač radova može ponuditi samo jednu cijenu, koja se nakon dostavljanja ponude ne može mijenjati i o kojoj se ne može pregovarati. Dakle, u konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda nema mjesta za pregovore o varijantama ili cijeni. Ponuđači mogu dostaviti samo jednu ponudu, a u slučaju da bude dostavljeno više ponuda od strane istog dobavljača, tada one moraju biti odbijene pošto se radi o ponudama koje nisu dostavljene u skladu sa uslovima konkretne nabavke.

Nakon što je protekao rok za dostavljanje ponuda ugovorni organ pristupa ocjeni svih blagovremeno pristiglih ponuda u skladu sa kriterijima utvrđenim u konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda. Naravno, od same ocjene ponuda zavisi i dalji tok postupka dodjele ugovora. Zakon, kao ni podzakonski akti nisu dali konkretnije odredbe u vezi sa ocjenjivanjem pristiglih ponuda u konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda. Uobičajen postupak je da ugovorni organ prvo ocijeni da li su sve pristigle ponude blagovremene, te da sve one ponude koje su eventualno pristigle nakon ostavljenog roka vrati neotvorene ponuđaču. Zatim se pristupa ocjeni blagovremenih ponuda u skladu sa zahtjevima iz tenderske doku-

mentacije. Ugovorni organ će sve ponude prvo cijeliti u smislu njihove kvalifikovanosti, a potom i prihvatljivosti, te će odbiti ponude koje nisu u skladu sa postavljenim zahtjevima, a nakon toga će pristupi ocjeni preostalih (kvalifikovanih i prihvatljivih ponuda) izborom one ponude koja nudi najnižu cijenu za predmetnu nabavku.

Međutim, prije toga par riječi o samom činu otvaranja pristiglih ponuda, koji predstoji ocjenjivanju. Naime, prvo se nameće pitanje šta će se desiti ukoliko budu dostavljena samo jedna ili dvije ponude, a u svakom slučaju manje od tri, da li se i tada ponude otvaraju? Odgovor na ovo pitanje glasi: Ugovorni organ je obavezan, bez obzira na broj primljenih ponuda, pristupiti otvaranju istih na mjestu i u vrijeme kako je to navedeno u tenderskoj dokumentaciji. Preporučljivo je da ugovorni organi i u slučaju prijema jedne ponude pristupe evaluaciji iste na način kako je to opisano u prethodnoj alineji, te da u obavještenju koje će uslijediti ponuđaču na osnovu člana 38. ZJN BiH, ukaže na sve nedostatke iz ponude, a ne samo da konstatuje kako se postupak poništava iz razloga, jer nisu primljene tri odgovarajuće ponude. Na ovaj način će ponuđač sljedeći put moći otkloniti navedene nedostake, te vjerovatno dostaviti kvalifikovanu i prihvatljivu ponudu, što je svakako u interesu ugovornog organa.

S druge strane, kada je u pitanju konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda javno otvaranje ponuda nije obavezujuće za ugovorne organe, ali isto tako nije ni zabranjeno. Dakle, ugovorni organi imaju mogućnost da organizuju javno otvaranje ponuda i u ovoj vrsti postupka javne nabavke, što će predstavljati procjenu ugovornog organa za svaki pojedini slučaj. Javno otvaranje ponuda i u konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda bi svakako bilo u skladu sa principom transparentnosti iz ZJN BiH, ali istovremeno bi i omogućilo ponuđačima, ali i svim drugim zainteresovanim licima, da prisustvuju otvaranju blagovremeno pristiglih ponuda kod ugovornog organa i samim tim da iz prve ruke čuju podatke o nazivima ponuđača koji su u ostavljenom roku dostavili ponude, ponuđenim ukupnim cijenama iz ponuda i eventualnim popustima iz ponude, te da u slučaju uočenih propusta u postupku otvaranja ponuda reaguju na način da ulože prigovor. Ukoliko se ugovorni organ odluči za javno otvaranje

ponuda, onda se mora pridržavati pravila otvaranju ponuda predviđenih za postupke iz Poglavlja II ZJN BiH. Obrazac zapisnika sa otvaranja ponuda čini sastavni dio Uputstva o načinu vođenja zapisnika o otvaranju ponuda. Napomena: na otvaranju ponuda Komisija se ne treba upuštati u provjeru i ocjenu valjanosti priloženih dokumenata koji se odnose na član 23-26. ZJN BiH. Kasnije, na zatvorenoj sjednici utvrdiće se suštinska ispravnost tih dokumenata. U slučaju da je ugovorni organ izabrao opciju javnog otvaranja ponuda, tada ima i obavezu da odmah ili najkasnije u roku od tri dana računajući od dana otvaranja ponuda, zapisnik sa otvaranja ponuda dostavi svim ponuđačima koji su dostavili ponude, uključujući i one koji nisu prisustvovali javnom otvaranju, upravo iz razloga da bi svima bile na jednak način pružene informacije evidentirane u zapisniku.

Zatim, kada su u pitanju postupci iz Poglavlja III, dakle i konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda, ugovorni organ ima mogućnost, ali ne i obavezu imenovanja Komisije za nabavke (član 7. ZJN BiH). Dakle, ova mogućnost je ostavljena na odluku ugovornom organu na način da ocijeni potrebnim i svrsishodnim Komisiju u skladu sa važećim podzakonskim aktima. Prilikom formiranja Komisije u konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda ugovorni organ mora voditi računa o ispunjenju nekoliko uslova. Prije svega, Komisiju uvijek čini neparan broj članova sa pravom glasa. Najčešće, ali obavezno i najmanje se radi o tri člana. Ono što je svakako pozitivno je činjenica da prilikom imenovanja članova Komisije, ugovorni organ mora voditi računa da izabrani članovi Komisije poznaju propise o javnim nabavkama i da najmanje jedan član Komisije posjeduje posebnu stručnost u oblasti predmeta javne nabavke.

Rad Komisije za javne nabavke ogleda se u tome da ista djeluje u ime ugovornog organa, u granicama datog ovlaštenja. Komisija ima zadatak da pristupi otvaranju ponuda, sačini zapisnik o otvaranju ponuda u formi koja je propisana Uputstvom o načinu vođenja zapisnika o otvaranju ponuda i dostavi isti ponuđačima na ranije opisani način, zatim da izvrši analizu prispjelih ponuda u smislu ispunjavanja uslova postavljenih u tenderskoj dokumentaciji, kako u formalnom, tako i sadržinskom smislu (tzv. ocjena kvalifikovanosti i prihvatljivosti ponude), izvrši vrednovanje prihvatljivih

ponuda (u ovoj fazi komisija ima osnova da traži ako je to naravno potrebno i pojašnjenje ponude, se tim da ne narušava princip jednakog tretmana i diskriminacije ponuđača, u skladu sa Upustvom o primjeni zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine), te na kraju da pripremi zapisnik i izvještaj o radu sa preporukom ugovornom organu, odnosno licu ovlaštenom za donošenje odluke o dodjeli ugovora ili poništavanju postupka u ime ugovornog organa. Naročito je značajna obaveza koja se odnosi na povjerljivost, a izričito se primjenjuje na sve članove Komisije, u vidu preduslova da bi jedno lice uopšte moglo učestvovati u radu Komisije i to tek nakon što potpiše izjavu o nepristrasnosti u odnosu na ponuđače i izjavu o povjerljivosti. Komisija odlučuje prostom većinom glasova (iz tog razloga broj članova Komisije je uvijek neparan) putem javnog glasanja, s tim da svaki član Komisije ima pravo zahtijevati da se u zapisnik unese njegovo izdvojeno mišljenje ukoliko nije saglasan sa odlukom većine, datom preporukom, navodima iz zapisnika i sl. Dakle, sve nabrojano svakako garantuje veću zakonitost izbora najboljeg ponuđača u postupku dodjele ugovora i direktno smanjuje mogućnost uticaja rukovodstva ili drugih lica na rad Komisije i postupke odabira odgovarajuće ponude. S tim u vezi preporuka ugovornim organima je da i u ovom postupku imenuju Komisiju za javne nabavke.

Logično je da ukoliko je ugovorni organ predvidio javno otvaranje ponude u konkretnom slučaju, da tada imenuje i Komisiju koja će pristupiti javnom otvaranju ponude, te preduzeti druge potrebne aktivnosti.

Ukoliko su prikupljene najmanje tri odgovarajuće ponude, ugovorni organ dodjeljuje ugovor onome ponuđaču koji je zadovoljio kriterije za dodjelu ugovora navedene u zahtjevu za dostavljanje ponuda i pri tome ponudio najnižu cijenu. Naravno, prilikom ocjene ponuda ugovorni organ mora imati potpuno jednak tretman prema svim ponuđačima, bez bilo kakve diskriminacije ili favorizovanja bilo kojeg ponuđača. Međutim, ukoliko su prikupljene manje od tri odgovarajuće ponude ugovorni organ poništava postupak, te započinje naredni obnovljeni postupak. Ali, ako je ugovorni organ iskoristio mogućnost i izvršio dodatnu objavu obavještenja u "Službenom glasniku BiH" tada se ne zahtijeva obavezno ponavljanje postupka,

odnosno može se pristupiti dodjeli ugovora i u slučaju da se prikupe manje od tri odgovarajuće ponude. Stoga ugovorni organ već u početnoj fazi realizacije jednog konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda treba procijeniti, s obzirom na konkretnu situaciju, ima li ili nema izgleda prikupiti tri ili više ponuda bez objavljivanja dodatnog obavještenja u "Službenom glasniku BiH". Ukoliko nije sigurno da će se prikupiti tri ili više ponuda, dodatnim objavljivanjem obavještenja se osigurava mogućnost dodjele ugovora i bez tri ponude.

U vezi sa ocjenom zaprimljenih ponuda u praksi nije rijetka situacija da je ugovorni organ procijenio vrijednost nabavke jednaku ili nižu od maksimalne vrijednosti za koju se ovaj postupak može koristiti (50.000,00 KM robe i usluge; 80.000,00 radovi), a nakon provedenog postupka primi ponude od kojih najpovoljnija ponuda u potpunosti zadovoljava planirani vrijednosni razred, ali druge dvije ponude taj vrijednosni razred premašuju. Postavlja se pitanje smije li tada ugovorni organ prihvatiti najpovoljniju ponudu, odnosno dodijeliti ugovor najpovoljnijem ponuđaču? Imajući u vidu sve okolnosti, nema nikakvih razloga da se postupak ponavlja, jer je očito da je ugovorni organ pravilno planirao nabavku s obzirom da je najpovoljnija ponuda u skladu s propisanim vrijednosnim razredom.

Takođe, često se nameće pitanje ešta ako su dvije najpovoljnije ponude iste po cijeni, s obzirom da je kriterij dodjele ugovora najniža cijena tehnički zadovoljavajuće ponude? Preovladava mišljenje da u ovom slučaju, kao i kod kriterija najniže cijene tehnički zadovoljavajuće ponude u postupcima iz Poglavlja II ZJN BiH, postupak treba poništiti i ponoviti jer nema mogućnosti izbora odgovarajuće ponude.

Često ugovorni organi prave grešku, te konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda poništavaju na osnovu člana 12. stav (1) ZJN BiH. Navedeno, predstavlja grešku i odstupanje od odredbi zakona. Naime, konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda ne može se poništiti po osnovu člana 12. stav (1) ZJN BiH. Za ovu vrstu postupka važe pravila propisana članom 46. zakona. To znači da ukoliko ugovorni organ u postupku provođenja konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda primi manje od tri kompletne i zadovoljavajuće ponude poništiće predmetni postupak nabavke u

skladu sa članom 46. stav (6) ZJN BiH. Poništenje postupka po osnovu člana 12. stav (1) ZJN BiH odnosi se samo na postupke propisane u Poglavju II, odnosno članu 10. ZJN BiH kojima prethodi objavljivanje obavještenja o nabavci.

Ukoliko bi pak ugovorni organ, u postupku konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda, primio sve ponude koje prelaze granicu vrijednosnog razreda, tj. kada bi sve dostavljene ponude bile veće od npr. 50.000 KM za javnu nabavku roba, postupak nabavke se poništava uz pozivanje na član 6. stav (2) tačka a) ZJN BiH.

ZJN BiH nameće obavezu (član 46. stav 6) ugovornim organima da nakon dodjele ugovora, kada je zaprimljen potreban broj odgovarajućih ponuda, postupe u skladu sa članom 38. i 39. ZJN BiH. Navedeno podrazumijeva da ugovorni organi i u ovoj vrsti postupka imaju obavezu da sve ponuđače koji su blagovremeno dostavili svoje ponude za predmetni postupak javne nabavke pismeno obavijesti, u zakonom određenim rokovima, o odlukama koje su donesene u pogledu predkvalifikacije, ocjene ponuda ili obustavljanja tj. poništavanja postupka. Pri tome obavještenje kandidatima obavezno, kao minimum, sadrži podatke o tome da li je kandidat zadovoljio pretkvalifikaciju ili ne, sa jasnim navođenjem razloga za odbijanje određene ponude. Obavještenje koje se dostavlja ponuđaču mora da sadrži i podatke o imenu ponuđača kojem je ugovor dodijeljen i razloge za izbor te ponude.

Nakon toga slijedi postupak zaključivanja ugovora sa ponuđačem koji je dostavio najbolje ocjenjenu prihvatljivu ponudu, a što je regulisano članom 39. ZJN BiH. Bitno je napomenuti kako se ugovori zaključuju u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima u Bosni i Hercegovini, te da se nijedan ugovor ne može zaključiti u periodu od petnaest dana računajući od dana kada su ponuđači obaviješteni o rezultatima provedenog postupka iz člana 38. ZJN BiH. Pri zaključivanju ugovora cijena navedena u najuspješnijoj ponudi i uslovi utvrđeni u tenderskoj dokumentaciji ne mogu se mijenjati.

U postupku nabavke putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda ugovorni organi nisu obavezni sačinjavati i objaviti obavještenje o dodjeli ugovora, čak i kada je ugovorni organ izvršio dodatnu objavu obavještenja

o nabavci u “Službenom glasniku BiH”, ali su obavezni na sačinjavanje izvještaja o dodijeljenim ugovorima za Agenciju za javne nabavke Bosne i Hercegovine, elektronski putem WisPPA-e. Naime, članom 40. ZJN BiH definisana je obaveza dostavljanja obavještenja o dodjeli ugovora samo za postupke nabavke iz Poglavlja II ZJN BiH. Za postupke iz Poglavlja III, u članu 45. stav (3) ZJN BiH definisano je da ugovorni organ priprema i dostavlja izvještaj AJN BiH o svakom ugovoru dodijeljenom u skladu sa odredbama ovog poglavlja, kako je određeno u podzakonskim aktima i prema obrascu izvještaja koji utvrdi AJN BiH.

3. HODOGRAM AKTIVNOSTI U KONKURENTSKOM ZAHTJEVU ZA DOSTAVLJANJE PONUDA

Kada je u pitanju postupak javne nabavke putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda hodogram aktivnosti koje preduzima jedan ugovorni organ mogao bi se utvrditi na sljedeći način:

1. izrada tenderske dokumentacije,
2. objava dodatnog obavještenja o nabavci u “Službenom glasniku BiH” (ukoliko se ugovorni organ odlučio za ovu opciju),
3. slanje konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda na najmanje tri adrese (trojici različitih dobavljača),
4. tehničke pripreme za distribuciju tenderske dokumentacije u smislu obezbjeđenja dovoljnog broja primjeraka konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda po zahtjevima dobavljača nakon objave obavještenja o nabavci u “Službenom glasniku BiH”,
5. izmjene i dopune konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda, ukoliko se to pokaže potrebnim za izvršiti,
6. tehničke pripreme za prijem ponuda,
7. formiranje Komisije za javnu nabavku (ukoliko se ugovorni organ odlučio za ovu opciju),

8. priprema javnog otvaranja ponuda, u smislu održavanja javnog otvaranja ponuda shodno zakonskim obavezama (ukoliko se ugovorni organ odlučio za ovu opciju),
9. pregled ponuda u smislu njihove kvalifikovanosti i prihvatljivosti, evaluacija odnosno ocjena ponuda, te sastavljanje odgovarajućih zapisnika o provedenim radnjama, a nakon toga podnošenje izvještaja o radu prema ovlaštenom licu za donošenje odluke o rezultatu postupka nabavke sa odgovarajućom preporukom,
10. donošenje odluke o dodjeli ugovora ili poništavanju postupka,
11. dostavljanje donesene odluke, odnosno obavještavanje svih učesnika nabavke o rezultatima postupka nabavke,
11. odlučivanje po prigovoru ponuđača (ako prigovor bude izjavljen),
12. preduzimanje odgovarajućih radnji povodom izjavljene žalbe (ako žalba bude izjavljena),
13. pristupanje postupku zaključenja ugovora (uz prethodno pribavljanje potrebnih mišljenja)⁴, i
14. izvještavanje Agencije za javne nabavke BiH (AJN BiH) o dodijeljenom ugovoru putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda.

Izradi tenderske dokumentacije bi trebalo, bez obzira na vrstu postupka, prethoditi od strane ugovornog organa usvajanje plana nabavke. Naime, ZJN BiH ne spominje plan nabavke, ali je on nužan uslov za blagovremeno i pravilno provođenje postupaka i zaključivanje ugovora. Nažalost, planiranje često izostane što kasnije može prouzrokovati određene probleme kod ugovornih organa, kao što su kašnjenja u provođenju nabavki, neosiguravanje potrebnih novčanih sredstava za naredni period itd. Vrlo je važno voditi računa da jednu nabavku ne bismo smjeli započeti prije nego za istu imamo odobrena potrebna novčana sredstva.

⁴ Npr. Institucije Bosne i Hercegovine imaju obavezu da za sve ugovore čija je ukupna vrijednost preko 10.000,00 KM pribave pozitivno mišljenje Pravobranilaštva Bosne i Hercegovine.

Međutim, ovdje se može postaviti pitanje kako postupiti u slučaju kada je izrađen plan nabavke, a desi se situacija da je potrebno nabaviti nešto što nije planirano, niti je moglo biti jer nije opravdano, niti se moglo pretpostaviti da će zaista do te nabavke u narednom period doći, odnosno kako prevazići taj problem? Tada je moguće da se postojeći plan nabavke dopuni novonastalom nabavkom, te se dalje postupa sa istom kao i sa ostalim planskim nabavkama.

4. PITANJA IZ PRAKSE U VEZI SA KONKURENTSKIM ZAHTJEVOM ZA DOSTAVLJANJE PONUDA

Jedno od pitanja koje se često u praksi pojavljuje, a u vezi je sa konkurentskim zahtjevom za dostavljanje ponuda, glasi: u kojem razdoblju važi ponuda za ovu vrstu postupka? Razdoblje važenja ponude predstavlja razdoblje tokom kojeg je ponuđač obavezan ponudom, u pogledu njenog sadržaja i ponuđenih uslova (cijena, vrijeme izvršenja, garantni rok i dr.). Član 15. ZJN BiH propisuje da razdoblje važenja ponude određuje ugovorni organ. U svakom slučaju period važenja ponude ne može biti kraći od 30 dana. Ukoliko se u ponudi ne navede vrijeme njenog važenja smatraće se da ponuda važi za period koji je naznačen u tenderskoj dokumentaciji. Pri tome zakon ne određuje od kojeg se trenutka računa razdoblje važenja ponude, ali prihvaćeno je opšte pravilo da je to trenutak isteka krajnjeg roka za prijem ponuda. Sljedeće pitanje je da li je u konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda dozvoljena podjela na lotove, te ako jeste kako definirati iste? Na prvom mjestu treba istaći kako podjela na lotove predstavlja izuzetak od pravila da nije dozvoljeno da jedan postupak nabavke ima za rezultat zaključenje više ugovora, jer upotreba lotova podrazumijeva primjenu opšteg pravila jedan lot – jedan ugovor, gdje nije obavezno da ugovorni organi zaključuju više odvojenih ugovora ako jedan isti ponuđač dobije više ili sve lotove. U postupku javne nabavke putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda, kao uostalom i u drugim postupcima iz ZJN BiH, dozvoljena je podjela na lotove, naravno uz poštovanje određene

nih pravila. Tako, prilikom podjele na lotove ugovorni organi trebaju voditi računa o tome da predmeti unutar jednog lota trebaju biti slični, pripadati istoj grupi predmeta, na način da za jedan lot ponudu može dostaviti veći broj ponuđača prisutnih na tržištu. Ako se radi o podjeli predmeta javne nabavke po lotovima, ugovorni organ dužan je svaki lot opisati i navesti da li dobavljač može podnijeti ponudu za jedan lot, više njih ili za sve lotove. Podjela nabavke na lotove ima dva osnovna cilja: osiguranje maksimalne konkurencije i smanjenje troškova postupka javne nabavke. Pored toga podjela nabavke na lotove pomaže potencijalnim ponuđačima na način da lakše i uz minimalne troškove pripreme svoju ponudu.

Dosadašnja praksa u određenim slučajevima je pokazala da ugovorni organi u pojedinim slučajevima ne definišu na odgovarajući način nabavne kategorije ili grupe nabavki. Primjer lošeg grupisanja predmeta nabavke je stavljanje u istu grupu PC, klima uređaja, kopirnih aparata, grijalice i sl. (nabavka nesrodnih predmeta). Imajući na umu da tako različiti predmeti na tržištu obično imaju različite kategorije dobavljača, jasno je da ovakvo grupisanje predmeta nabavke nije odgovarajuće, ni sa aspekta ostvarivanja pravične konkurencije, niti sa aspekta procedura. Takođe, česta je greška da ugovorni organi za jedan isti predmet nabavke postave lotove na način da je jedan ili više od njih nabavka robe, drugi radovi, treći usluge. Navedeno nije prihvatljivo jer standardni modeli tenderske dokumentacije ne predviđaju mogućnost da se jednom nabavkom (posmatranom kao cjelina od više lotova), a kasnije i u objavljenom obavještenju o nabavci, nabavlja ono što nije povezano jedno sa drugim.

Treće pitanje je da li se u konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda naplaćuje novčana naknada za izdavanje tenderske dokumentacije? Kada je u pitanju konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda novčana naknada za dostavljanje, odnosno izdavanje tenderske dokumentacije ne naplaćuje se, kako dobavljačima kojima je ugovorni organ sam poslao konkurentski zahtjev, tako ni dobavljačima koji su nakon objave dodatnog obavještenja o nabavci u "Službenom glasniku BiH" uputili zahtjev za dostavljanje iste.

5. NAJČEŠĆE GREŠKE UGOVORNIH ORGANA U POSTUPKU JAVNE NABAVKE PUTEM KONKURENTSKOG ZAHTJEVA ZA DOSTAVLJANJE PONUDA

Jedna od najčešćih grešaka koju čine ugovorni organi prilikom provođenja postupka javne nabavke putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda jeste da se traže garancija za ozbiljnost ponude i garancija za dobro izvršenje posla. Navedeno je u direktnoj suprotnosti sa članom 16. Uputstva o primjeni Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine. Naime, članom 16. je propisano da ugovorni organ može od ponuđača zahtijevati da podnese garanciju za ponudu samo za one ponude na koje se primjenjuju odredbe iz Poglavlja II ZJN BiH. U prilog tome govori i činjenica da je članom 16. stav (4) navedenog Uputstva definisano da garancija za ponudu ne može biti veća od 2% vrijednosti ponude, ali da ne može biti ni manja od 2.000,00 KM. Kada uzmemo u obzir vrijednosne razrede konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda vidljivo je da garancija za ozbiljnost ponude ne može biti ni po matematičkoj računici tražena, jer minimum od 2.000,00 KM bi premašivao dozvoljeni limit ove garancije od 2% vrijednosti ponude (pa i same nabavke). Pored toga, zahtijevanje ove garancije bi svakako smanjilo zainteresovanost ponuđača za predmetnu nabavku, a time u konačnici i konkurenciju i broj pristiglih ponuda. Upravo ova negativna posljedica zahtijevanja garancije za ozbiljnost ponude se očituje na identičan, zapravo i veći način (s obzirom na njenu visinu od max. 10%) i kod garancije za dobro izvršenje ugovora. Uz to ističe se kako se gotovo ista svrha, za koju očekujemo da bude postignuta korištenjem garancije za dobro izvršenje ugovora – kvalitetno izvršavanje ugovora od njegovog potpisivanja do konačne realizacije, uključujući i garantni period, može postići i korištenjem obezbjeđenja predviđenih Zakonom o obligacionim odnosima, kao što su penali, retencija, ugovorna kazna, nadzor, inspekcija itd. Takođe, često primjetna situacija je da ugovorni organi zahtijevaju konkurentskim zahtjevom previše kriterija za kvalifikaciju, što za posledicu ima nedovoljan broj ponuda, jer zbog zahtijevane obimne dokumen-

tacije, a s druge strane relativno male vrijednosti ugovora opada interes ponuđača za predmetnu nabavku.

Kriteriji za kvalifikaciju se mogu podijeliti u četiri osnovne grupe:

- Lična situacija (član 23. ZJN BiH),
- Sposobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti (član 24. ZJN BiH),
- Ekonomska i finansijska sposobnost (član član 25. ZJN BiH) i
- Tehnička i profesionalna sposobnost (član 26. ZJN BiH).

Osnovni cilj postavljanja ovih kvalifikacionih uslova, odnosno kriterija iz člana 23. do 26. ZJN BiH jeste da ugovorni organ utvrdi da li je ponuđač kompetentan, pouzdan i sposoban da izvrši ugovor. Međutim, s obzirom da se u našem slučaju radi o konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda, ugovorni organi moraju biti krajnje oprezni, te prilikom definisanja zahtijevanih kriterija imati na umu dvije stvari: predmet nabavke i procijenjenu vrijednost nabavke. Drugim riječima, kriteriji utvrđeni u konkurentskom zahtjevu, pored toga što moraju biti jasno definisani (prvo određen uslov, a zatim i dokaz kojim se isti dokazuje odnosno potvrđuje), nediskriminatorski i srazmjerni predmetu nabavke, te usklađeni s njim. U protivnom postavljene kriteriji bi mogli biti ograničavajući za konkurenciju ponuđača, što bi bilo u suprotnosti sa svrhom provođenja ove vrste postupka javne nabavke. Uslovi moraju biti razumni, jasni i precizni. Zato se ugovorni organi trebaju ograničiti isključivo na zahtijevanje onih informacija koje su neophodne i nužne kako bi se zaista utvrdilo da ponuđač zadovoljava potrebe ugovornog organa u konkretnom slučaju u vidu minimalnih kvalifikacijskih zahtjeva.

Jedan od pozitivnih načina smanjenja obima dokumentacije u konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda jeste i korištenje posebnog Aneksa od strane ugovornog organa, koji čini prilog ovog rada, a naišao je na svojevrsno odobrenje i pozitivno mišljenje Kancelarije za reviziju institucija BiH tokom praktične primjene u radu samog autora.

ANEKS BROJ xx – IZJAVA PONUĐAČA

Naziv ponuđača

(Memorandum ponuđača)

U skladu sa članom 23. Zakona o javnim nabavkama BiH kao zakonski zastupnik _____ (naziv ponuđača), pod potpunom materijalnom i krivičnom odgovornošću, a u svrhu ispunjenja uslova za učešće u postupku javne nabavke _____ (broj i naziv javne nabavke), dajem slijedeću

IZJAVU

da _____ :

(naziv ponuđača)

1. nije pod stečajem ili pred likvidacijom ili je ušlo u održeni aranžman sa povjericima ili je obustavilo ili ograničilo poslovne aktivnosti ili je u analognoj situaciji koja proističe iz sličnog postupka u skladu sa relevantnim zakonima i propisima u BiH ili u zemlji u kojoj je registrovano;
2. nije predmet postupka za proglašenje stečaja, za izdavanje naloga za prisilnu likvidaciju ili postizanja sporazuma/aranžmana sa povjericima ili bilo kojeg drugog sličnog postupka u skladu sa relevantnim zakonima i propisima u BiH ili u zemlji u kojoj je registrovano;
3. nije osuđeno u sudskom postupku za kršenje zakona u smislu poslovnog ponašanja u periodu od pet godina, koji je prethodio datumu podnošenja zahtjeva ili ponude;
4. nije proglašeno krivim za ozbiljan profesionalni prekršaj od strane nad-

ležnog suda u periodu od pet godina i da je taj prekršaj predhodio datumu podnošenja zahtjeva ili ponude;

5. redovno izvršava sve poreske obaveze i obaveze uplate doprinosa na plate zaposlenih;
6. da su podaci koje smo naveli u našoj ponudi i propratnim dokumentima istiniti i tačni;

Saglasni smo sa našim isključenjem iz prava na učešće u postupku javne nabavke ukoliko ugovorni organ, u postupku javne nabavke na zakonom propisan način utvrdi da su gore navedene činjenice netačne.

Dana, _____ u _____

ZASTUPNIK PONUĐAČA

Slika 1: ANEKS BROJ xx – IZJAVA PONUĐAČA.

6. PRAVNI LIJEKOVI (POSTUPAK REVIZIJE) U KONKURENTSKOM ZAHTJEVU ZA DOSTAVLJANJE PONUDA

Postupak revizije u konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda ogleda se u legitimnom pravu svakog dobavljača, odnosno ponuđača da koristi redovne pravne lijekove utvrđene u ZJN BiH, i to prigovor, a nakon toga i žalbu.

Naime, svaki dobavljač koji ima legitiman interes za konkretan ugovor o javnoj nabavci i koji smatra da je ugovorni organ u toku konkretnog postupka dodjele ugovora prekršio jednu ili više odredbi ZJN BiH i/ili pratećih podzakonskih akata ima pravo uložiti prigovor na postupak. Prigovor se podnosi ugovornom organu kao prvostepenoj instanci, u pisanoj formi, u roku od pet dana od dana kada je podnosilac saznao ili je trebalo da sazna za navodnu povredu zakona (tzv. subjektivni rok), i ne kasnije od jedne godine od datuma navodne povrede (tzv. objektivni rok). Dakle, prigovor se podnosi i o istom odlučuje ugovorni organ koji provodi postupak javne nabavke. Zbog toga kažemo da se radi o remonstrativnom pravnom lijeku.

Obaveza ugovornog organa je da po prijemu pismenog prigovora obustavi postupak dodjele ugovora u toku, dok se prigovor u potpunosti ne razmotri i ne donese odluka i to najkasnije u roku od pet dana računajući od dana prijema prigovora, kao i da najkasnije narednog radnog dana obavijesti podnosioca prigovora o donesenoj odluci i istovremeno obrazloži istu.

Međutim, ukoliko ugovorni organ propusti da razmotri prigovor u roku od pet dana ili prigovor odbije, podnosilac prigovora može uložiti pismenu žalbu Kancelariji za razmatranje žalbi u roku od pet dana počev od prvog radnog dana nakon isteka roka od pet dana, ili, u slučaju da je ugovorni organ odbio prigovor u prvostepenom postupku, od datuma kada je ugovorni organ o tome obavijestio podnosioca prigovora. Dakle, ponuđač pravo na žalbu crpi iz prava na uloženi prigovor, te ukoliko nije bilo blagovremenog prigovora ne može biti ni narednog koraka – žalbe. Pri tome kopiju pismene žalbe ponuđač istovremeno dostavlja i ugovornom organu koji je dužan

da odmah po prijemu kopije iste obustavi postupak dodjele ugovora u toku na period od pet dana, osim ako Kancelarija za razmatranje žalbi (KRŽ) ne izda drugačije pismene instrukcije.

Odluka KRŽ je konačan upravni akt. KRŽ je obavezna dostaviti svoju odluku žalioцу i ugovornom organu, a ugovorni organ je obavezan dostaviti odluku svim ostalim ponuđačima koji su učestvovali u postupku koji je prethodio donošenju odluke KRŽ i to najkasnije u roku od tri dana od dana prijema odluke. Protiv odluke koju donese KRŽ može se podnijeti tužba u upravnom sporu pred Sudom Bosne i Heregovine u roku od 30 dana od dana prijema odluke. Pri tome tužba kojom se pokreće upravni spor nema suspenzivno dejstvo.

ZAKLJUČAK

Na samom kraju može se zaključiti kako konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda, mada se to na prvi pogled ne čini takvim, predstavlja zaista jedan kompleksan postupak nabavke koji ugovorni organi često koriste kako bi došli do željene robe, usluge ili radova. Iako je najveći dio odredbi u vezi sa ovim postupkom sadržan u članu 46. ZJN BiH, na isti se primjenjuje i Poglavlje IV Zakona u cijelosti, ali i opšti principi iz Poglavlja I, a djelimično i Poglavlje II, ali na način da posluži ugovornim organima kao vodič za ovu vrstu postupka.

O ovoj vrsti postupka moglo bi se pisati još mnogo, ali s obzirom na ograničenost prostora još samo jedna kratka informacija koja se tiče statističkih podataka u vezi sa konkurentskim zahtjevom za dostavljanje ponuda. Prema godišnjem Izvještaju o zaključenim ugovorima AJN BiH za 2012. godinu od ukupne vrijednosti dodijeljenih ugovora njih 12,17% se odnosilo na postupke iz Poglavlja III ZJN BiH, od čega se 355.389.873,34 KM odnosilo na nabavku roba, usluga i radova ugovornih organa putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda.

LITERATURA

1. Buza, Hajrudin i Petričević, Stipo. 2010. *Praktikum za postupke javnih nabavki*.
2. Travar, Ostoja. 2010. *Osnove javnih nabavki*.
3. Zakon o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini (*Službeni glasnik BiH, broj 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10 i 87/13*).
4. Pravilnik o monitoringu postupaka javnih nabavki (*Službeni glasnik BiH, broj 48/08 i 50/10*).
5. Uputstvo o načinu objavljivanja obavještenja u postupcima javnih nabavki (*Službeni glasnik BiH, broj 43/11 i 47/11*).
6. Uputstvo o načinu vođenja zapisnika o otvaranju ponuda (*Službeni glasnik BiH, 17/05 i 27/08*).
7. Uputstvo o pripremi i dostavi izvještaja o dodjeli ugovora u postupcima javnih nabavki iz poglavlja II i poglavlja III Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine (*Službeni glasnik BiH, broj 81/09*).
8. Uputstvo o primjeni i korištenju modela standardne tenderske dokumentacije za postupke javne nabavke za robe, usluge i radove (*Službeni glasnik BiH, broj 56/07*).
9. Uputstvo o primjeni Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine (*Službeni glasnik BiH, broj 03/05 i 24/09*).
10. Poslovnik o radu ureda za razmatranje žalbi Bosne i Hercegovine (*Službeni glasnik BiH, broj 81/09*).

Mehmedović Jasmin, MSc

COMPETITIVE REQUEST FOR PROPOSALS

Summary: *In this paper most attention was paid to Article 46 of the Law on public procurement in Bosnia and Herzegovina which is named “Competitive request for proposals”. However, it also focuses on other provisions of law and bylaw regulations which are to be followed when considering this type and method of procurement. Generally speaking, public procurement procedures are strictly formal because both contracting authorities and bidders are to consider and adhere to all the requirements that Law on public procurement in Bosnia and Herzegovina and its bylaw regulate and define. At first glance, the defined form might be viewed as an obstacle for the realization of procurement. Yet, it has not been imposed accidentally but is primarily established in order to ensure equal treatment of all participants/bidders. Therefore, the successful implementation of procurement procedure by “competitive request for proposals” depends on various factors to be considered and respected within the procedure itself, which is what the author of this paper has emphasized.*

Key words: *public procurement, competitive request for quotations, contracting authorities, bidder, appeal.*

JEL classification: *K2*